

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST RENOVATIE HEINENOORDTUNNEL

Overeenkomst betreffende het treffen van bereikbaarheidsmaatregelen ten behoeve van het beperken van de hinder tijdens en na de renovatie van de eerste Heinenoordtunnel in 2023 en 2024;

De ondergetekenden,

de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, handelende als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de Directeur Netwerkmanagement van Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid te Rotterdam, mevrouw ir. S. M. Vos MBA, hierna genoemd "de Staat",

en

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland, handelende als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de provincie Zuid-Holland vertegenwoordigd door gedeputeerde Vermeulen, handelend ter uitvoering van het in mandaat genomen besluit van Gedeputeerde Staten, hierna genoemd "de Provincie Zuid-Holland",

en

Gemeente Hoeksche Waard, namens het college van burgemeester en wethouders vertegenwoordigd door wethouder van Waveren, hierna genoemd "de Gemeente Hoeksche Waard",

en

Waterschap Hollandse Delta, rechtsgeldig vertegenwoordigd door heemraad P.J. van Nes – de Man, daartoe gemachtigd ingevolge het besluit van Dijkgraaf en Heemraden d.d. 30-6-2020, handelende als bestuursorgaan, en als vertegenwoordiger van waterschap Hollandse Delta, namens de dijkgraaf van waterschap Hollandse Delta, gevolmachtigd op basis van artikel 95 van de Waterschapswet, hierna genoemd "Waterschap Hollandse Delta",

Gezamenlijk te noemen "Partijen".

Overwegende dat:

- Rijkswaterstaat in het kader van programma "Samenwerken aan een bereikbaar Zuid-Holland" diverse wegen, bruggen, viaducten en tunnels grootschalig gaat onderhouden voor een vlotte en veilige doorstroming van het verkeer. Binnen dit programma wordt de Heinenoordtunnel gerenoveerd;
- Partijen reeds vanaf 2017 zowel ambtelijk als bestuurlijk in overleg zijn over het beperken van de verkeershinder tijdens de renovatie van de eerste Heinenoordtunnel in 2023-2024, hetgeen geresulteerd heeft in het Bereikbaarheidsplan Renovatie Heinenoordtunnel d.d. 11 juni 2019 (zie bijlage);
- de Staat op 17 juni 2019 de basis-bereikbaarheidsmaatregelen uit bovengenoemd bereikbaarheidsplan heeft vastgesteld en het budget hiervoor beschikbaar heeft gesteld;
- de aanvullende bereikbaarheidsmaatregelen en meekoppelkansen uit bovengenoemd bereikbaarheidsplan door Partijen sindsdien verder zijn geconcretiseerd, resulterend in een samenhangend pakket van maatregelen waarover Partijen middels deze overeenkomst nadere afspraken wensen te maken;
- Partijen hebben geconstateerd dat het wenselijk is om enkele aanvullende afspraken ter beperking van de hinder vast te leggen die elke partij voor zichzelf bewaakt;

- de Staat op basis van bovengenoemde afspraken het bereikbaarheidsplan zal aanvullen;
- Partijen in november 2019 gestart zijn met een regionale gebiedsaanpak om de mobiliteitsopgave in de regio Hoeksche Waard te coördineren en af te stemmen.

Zijn als volgt overeengekomen:

Artikel 1 Doel van de overeenkomst

Deze overeenkomst beschrijft de verantwoordelijkheden van Partijen omtrent het treffen van bereikbaarheidsmaatregelen alsmede enkele andere belangrijke afspraken.

Artikel 2 Afspraken en uitgangspunten bereikbaarheidsplan

1. De Staat is verantwoordelijk voor een basispakket bereikbaarheidsmaatregelen, die beschreven staan in paragraaf 3.2 van het bereikbaarheidsplan.
2. Partijen spannen zich in om inzet van deze bereikbaarheidsmaatregelen daadwerkelijk mogelijk te maken.
3. Uitgangspunt is dat de uitvoering van de renovatie plaatsvindt in 2023 en 2024 en dat de volledige afsluitingen tijdens de zomervakanties plaatsvinden, hierna zomerafsluitingen te noemen.
4. Partijen plannen geen werkzaamheden op omleidingsroutes tijdens afsluitingen van de Heinenoordtunnel.
5. Uitgangspunt is dat Partijen elkaar goedkeuring verlenen voor uitvoering van maatregelen genoemd in het bereikbaarheidsplan en deze overeenkomst op elkaars wegen en grondgebied. De maatregel en uitvoeringswijze dient vooraf goedgekeurd te worden door de opdrachtnemer of de opdracht verlenende partij met de wegbeheerders van de betreffende locatie.
6. Een partij die een maatregel realiseert voert indien vereist, een verkeersveiligheidsaudit uit conform de richtlijnen van betreffende wegbeheerder.
7. Uitgangspunt is dat afspraken in deze overeenkomst afdoende zijn. Indien partijen het voor specifieke maatregelen nodig achten nadere afspraken vast te leggen zal dit in een uitvoeringsovereenkomst gedaan worden.

Artikel 3 Afspraken samenhangend aanvullend pakket bereikbaarheidsmaatregelen

Maatregelen openbaar vervoer

1. De Staat treft promotionele en financiële maatregelen om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren, zodat (tenminste) tijdens de renovatie van de Heinenoordtunnel zoveel mogelijk automobilisten de overstap maken naar bus en/of trein. Partijen spannen zich gezamenlijk in om reizigers voor of anders na de renovatie een aantrekkelijk aanbod te kunnen (laten) doen om, teneinde het reisgedrag te bestendigen en daarmee een mobiliteitsverandering te stimuleren.
2. De Staat onderzoekt met NS de mogelijkheden om de treindiensten vanuit Roosendaal en Breda te optimaliseren door de overstap op Dordrecht eruit te halen, zodat de trein op deze trajecten een aantrekkelijker alternatief wordt voor de automobilisten en daarmee de A16 en A17 worden ontlast.

- Partijen zoeken gezamenlijk naar optimalisaties voor het openbaar vervoer in overleg met de vervoersbedrijven.

Maatregelen fiets

- Tijdens de zomerafsluitingen is er behoefte aan 1.500 tijdelijke extra fietsparkeervoorzieningen die reeds door Rijkswaterstaat waren voorzien om tijdens de renovatie de fiets te faciliteren als voor- en natransport van het openbaar vervoer. Hiervan kunnen er 500 permanent gerealiseerd worden zodat deze ook na de renovatie beschikbaar blijven. Partijen komen gezamenlijk de locaties overeen, waarbij uitgangspunt is dat die voor de hinderperiode relevant moeten zijn. Aanleg vindt plaats door de betreffende wegbeheerder. Indien er minder dan 500 fietsparkeervoorzieningen permanent worden gerealiseerd, wordt de financiële bijdrage van Partijen naar rato verminderd.
- De Staat zorgt gedurende de zomerafsluitingen van de renovatie voor een frequentieverhoging van de fietspont tussen Oud-Beijerland en Rhoon, om de fiets aantrekkelijker te maken als alternatief voor de auto. Omdat Provincie Zuid-Holland en Gemeente Hoeksche Waard overwegen de maatregel na renovatie te continueren, verzorgen zij voorafgaand aan de renovatie een pilot (inclusief evaluatie) om het effect van de frequentieverhoging te testen.
- De Staat zorgt ervoor dat fietsers gedurende de weekend- en zomerafsluitingen van de renovatie worden vrijgesteld van veergeld op de fietspont tussen Oud-Beijerland en Rhoon, de fietspont bij Puttershoek en de autopont bij Nieuw-Beijerland, om de fiets aantrekkelijker te maken als alternatief voor de auto.

Maatregelen infrastructuur

- De Provincie Zuid-Holland realiseert in samenwerking met gemeente Hoeksche Waard een uitbreiding van capaciteit van de rotonde N217 's-Gravendeel (Maasdamseweg) in de vorm van een tweestrooks rotonde. De uitbreiding dient geschikt te zijn voor de afsluitingen van de renovatie van de Heinenoordtunnel en de situatie na renovatie. Een structurele aanpassing is nodig in verband met toekomstige woningbouwopgave in 's-Gravendeel. Ten behoeve van de realisatie leggen betrokken partijen nadere afspraken vast in een uitvoeringsovereenkomst.
- De Provincie Zuid-Holland realiseert in samenwerking met Waterschap Hollandse Delta en de gemeente Hoeksche Waard een VRI geregelde kruising N217- aansluiting Polderweg. Dit in het kader van de afspraken met de Suiker Unie en het eerder beschikbaar hebben van een geregelde aansluiting voor de zomerafsluitingen van de renovatie Heinenoordtunnel. In verband met het eerder realiseren van deze maatregel dragen Partijen gezamenlijk de kosten voor de voorfinanciering. Ten behoeve van de realisatie leggen betrokken partijen nadere afspraken vast in een uitvoeringsovereenkomst.
- De Provincie Zuid-Holland realiseert extra verkeerscapaciteit voor de N217 bij de aansluiting Vrouwe Huisjesweg. De extra verkeerscapaciteit op de kruising die als tijdelijke maatregel voor de renovatie voorzien was, wordt als permanente maatregel uitgevoerd zodat deze niet alleen tijdens de hinderperioden maar ook op de lange termijn toegevoegde waarde heeft. Voorbereiding en uitvoering van de maatregel vindt plaats door Provincie Zuid-Holland. Betrokken partijen leggen nadere afspraken vast in te sluiten uitvoeringsovereenkomst.
- De Provincie Zuid-Holland en gemeente Hoeksche Waard starten een tracéstudie naar een parallelweg langs de N217 tussen Maasdam en 's-Gravendeel. Met deze parallelweg hoeft het landbouwverkeer de N217 niet meer te belasten en er kan een extra calamiteitenroute gerealiseerd worden. Dit levert een grote bijdrage aan de bereikbaarheid gedurende de renovatie van de Heinenoordtunnel in 2023/2024. Gemeente Hoeksche Waard heeft reeds een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat op ieder moment ter inzage kan worden gelegd. Daarnaast startte de gemeente met de grondverwerving van de benodigde gronden. Het doel is dat provincie en gemeente de parallelweg voor de zomerafsluiting Heinenoordtunnel in 2023 realiseren, waarbij het bestaande fietspad zoveel mogelijk ontzien wordt. Voorwaarde is dat het

totale ontwerp verkeersveilig is voor gemotoriseerd verkeer en fietsers, waarbij voldaan is aan de CROW-richtlijnen en de uitgangspunten voor Duurzaam Veilig. Daarbij mag de verkeersveiligheid van fietsers niet minder zijn dan bij een gecombineerde oplossing voor landbouwvoertuigen en fietsers. Deze voorwaarden zijn gebruikelijk bij de provincie, alsmede een toets daarop. Gemeente Hoeksche Waard en provincie Zuid-Holland zijn voornemens beiden 50% van de totale realisatiekosten bij te dragen, waarbij de voorgenomen bijdrage van de provincie Zuid-Holland gemaximeerd zal zijn (tot € 1,75 mln). Aan de hand van de uitkomsten van de tracéstudie zal binnen de provincie Zuid-Holland politiek bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden over al dan niet overgaan tot realisatie van de parallelweg, met daarbij de benodigde financiële toezeggingen. Realisatie van de parallelweg vindt plaats na bestuurlijke instemming vanuit gemeente Hoeksche Waard en provincie Zuid-Holland. Op dit moment is er nog geen financiële reservering bij de provincie Zuid-Holland. Voor realisatie en beheer en onderhoud leggen de Provincie en gemeente nadere afspraken vast in een nader te sluiten uitvoeringsovereenkomst. Het uitgangspunt is dat het toekomstig beheer en onderhoud bekostigd wordt door de provincie Zuid-Holland.

11. Voorafgaand aan de renovatie, vanaf februari 2020, mag de bus bij file over de vluchtstrook van de A29 rijden. Benodigde bebording hiervoor wordt/is in 2020 gerealiseerd door de Provincie Zuid-Holland. De Staat draagt hier de helft van de kosten aan bij.

Artikel 4 Overige afspraken in het kader van bereikbaarheid ter beperking van de hinder

1. **Beheer- en onderhoud:** Partijen menen dat er op diverse locaties in de regio sprake is van achterstallig onderhoud en ontbrekende voorzieningen. Om de basis op orde te hebben tijdens de hinderperiode spreken Partijen af dat zij voorafgaand aan de renovatie het achterstallig beheer en onderhoud plegen. Partijen doen voor hun beheerareaal tijdig een inventarisatie en stemmen onderling de te nemen maatregelen af. Reeds geconstateerde aandachtspunten zijn onder andere:
  - Regulier onderhoud trap (RWS) en voetpad (provincie Zuid-Holland) P+R Numansdorp
  - Fietsbewegwijzering rond N217 (Waterschap Hollandse Delta/provincie Zuid-Holland) en Tweede HeinenoordtunnelOp 1 juli 2022 (ca. een jaar voor de zomerafsluitingen van de Heinenoordtunnel) moeten aandachtspunten zijn geïnventariseerd en tot einde renovatie bijgehouden worden door Partijen gezamenlijk.
2. **Uitwerking verkeersmanagementplan:** De Staat draagt de (nog te contracteren) aannemer op om voorafgaand aan de renovatie in afstemming met Partijen een verkeersmanagementplan op te stellen en de daarin opgenomen tijdelijke maatregelen te realiseren. Deze maatregelen zijn van toepassing voor de zomerafsluitingen en mogen tussen de beide zomerafsluitingen niet leiden tot ongewenste situaties. Maatregelen moeten daarom deels of geheel weer verwijderd worden na de eerste zomerafsluiting. In dit plan worden de volgende maatregelen door aannemer uitgewerkt en dienen door Partijen goedgekeurd te worden:
  - maatregelen om het openbaar vervoer en eventueel vrachtverkeer voorrang te kunnen verlenen, zodat vertragingen beperkt blijven, zoals het inrichten van een doelgroepenstrook;
  - maatregelen om sluipverkeer te beperken of snelheidsbeperkende maatregelen in een aantal kernen zoals Klaaswaal, de Klem en Mookhoek en het buitengebied;
  - maatregelen ter hoogte van de rotonde N217/Sportlaan te Maasdam en in 's-Gravendeel ter hoogte van kruising N217/Hendrik Hamerstraat en N217 de Havelaar om de doorstroming te optimaliseren en de verkeersveiligheid te verhogen door bijvoorbeeld linksaf bewegingen er uit te halen.
3. **Veilige fietsoversteek busstation Heinenoord:** Waterschap Hollandse Delta realiseert een fietsoversteek van de Reedijk naar busstation Heinenoord, met als doel het structureel verbeteren van de fietsveiligheid en het stimuleren van de fiets-bus combinatie voor de periode tijdens en na de renovatie van de Heinenoordtunnel. Daarbij moet rekening gehouden worden met de in punt 4 genoemde uitbreiding van de parkeervoorzieningen.

4. Uitbreiding capaciteit parkeerplaatsen P+R locaties: Het aantrekkelijk maken van de overstap van de auto op het openbaar vervoer waarbij voor- en natransport bij voorkeur te voet of te fiets plaatsvindt is voor periode voorafgaand, tijdens en na de renovatieperiode van belang. De volgende afspraken zijn voor de hinderperiode door de benoemde partijen uitgevoerd:
  - De Provincie Zuid-Holland breidt de parkeercapaciteit bij busstation Heinenoord uit met 86 autoparkeerplaatsen.
  - De Provincie Zuid-Holland breidt de parkeercapaciteit van P+R locatie Numansdorp (bij R-net halte A29) uit van 19 naar 60 autoparkeerplaatsen.
5. Ondersteunen logistieke maatregelen van bedrijfsleven. Het bedrijfsleven heeft diverse ideeën voor vervoer over water, die kunnen bijdragen aan structurele verbetering van de doorstroming op de weg. Ook is gesproken over alternatieve locaties voor distributiecentra (al dan niet tijdelijk voor de renovatie). Maatregelen zullen in de bedrijvenbenadering nader geconcretiseerd worden. Hiervoor geeft de Staat opdracht aan de Verkeersonderneming om de bedrijvenbenadering uit te voeren. Onder voorbehoud van voldoende financiële inzet van het bedrijfsleven en voldoende bereikbaarheidseffect van de maatregel(en) doet de Staat hieraan een financiële bijdrage waarvoor nu reeds budget wordt gereserveerd. De Provincie Zuid-Holland en de Gemeente Hoeksche Waard zijn onder dezelfde voorwaarden in principe eveneens bereid een nader te bepalen bijdrage te doen en daarvoor t.z.t. budget aan te vragen.
6. Waterschap Hollandse Delta realiseert een vrij liggend fietspad tussen de kruising Reedijk/Blaaksedijk en ingang landbouwroute Tweede Heinenoordtunnel. Deze ontbrekende schakel is wenselijk voor de verkeersveiligheid voor fietsers tijdens de hinderperiode en daarna.

Artikel 5 Planning en samenwerking

1. Partijen leveren de maatregelen zoals genoemd in de artikelen 2, 3 en 4 ruim vóór aanvang van de renovatie -doch uiterlijk 31 december 2022-, met inachtneming van de nog af te ronden wettelijke procedures en behoudens overmacht door bezwaar en beroep van derden of civielrechtelijke procedures.
2. Partijen houden elkaar transparant en actief op de hoogte van de voortgang en planning van de voorbereiding en uitvoering van de overeengekomen maatregelen en alle ontwikkelingen voor zover die voor de overeengekomen maatregelen relevant kunnen zijn. Hierover wordt minimaal elk kwartaal gerapporteerd en zo nodig afstemming gezocht.
3. Partijen treden zo spoedig mogelijk met elkaar in overleg wanneer situaties optreden die de haalbaarheid van de in lid 1 genoemde einddatum mogelijk negatief beïnvloeden.
4. Wanneer de maatregelen zoals genoemd in de artikelen 2, 3 en 4 onverhoopt niet of niet tijdig gerealiseerd kunnen worden, treden Partijen per omgaande in overleg over herziening van voorliggende overeenkomst.
5. Indien er sprake zou zijn van een planningsconflict tussen de werkzaamheden ten behoeve van de in deze overeenkomst gemaakte afspraken en werkzaamheden ten behoeve van de renovatie van de Heinenoordtunnel, dan moet dit dusdanig afgestemd worden dat voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de renovatie mogelijk zijn.
6. Na het gereed melden van uitvoering van een maatregel uit de artikelen 2, 3 en 4, wordt de maatregel geïnspecteerd. Hierbij geldt als uitgangspunt, dat de situatie wordt getoetst aan de richtlijnen van de betreffende beheerder en de bevindingen vastgelegd worden en met de overige Partijen gedeeld om aan te tonen dat de afspraken uit deze overeenkomst zijn nagekomen. De uitvoerende partij zorgt ervoor dat eventueel geconstateerde gebreken zo spoedig mogelijk worden hersteld.

7. De partijen zoals aangeduid bij de maatregelen uit de artikelen 2, 3 en 4, bereiden de betreffende maatregelen voor en voeren deze uit in afstemming met en met goedkeuring van de overige partijen uit deze overeenkomst.
8. Bij tijdelijke maatregelen ten behoeve van de renovatiewerkzaamheden zorgt de uitvoerende partij ervoor dat na afronding van de renovatie de situatie weer in oorspronkelijke staat wordt hersteld in overleg met en goedkeuring van betreffende beheerder.

Artikel 6 Financiering

1. Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor hun bijdrage in de financiering van de maatregelen zoals genoemd in de artikelen 2, 3 en 4 van deze overeenkomst. De investeringen door Partijen zijn opgenomen in bijlage 1 behorende bij deze overeenkomst.
2. Eventuele meer- of minderkosten voor de voorbereiding en/of uitvoering van een maatregel zijn in beginsel voor rekening van de partij die overeenkomstig deze overeenkomst de betreffende maatregel uitvoert.
3. In het geval de gesommeerde meer- of minderkosten voor de maatregelen die een partij uitvoert meer dan 10% afwijken van de overeengekomen gesommeerde kosten voor die partij, treden partijen per omgaande in overleg over herziening van voorliggende overeenkomst.
4. De bijdrage van de Staat aan de maatregelen genoemd in artikel 3 lid 9 en artikel 3 lid 11 betreft een vast bedrag.
5. De bijdrage van de Provincie aan de maatregel genoemd in artikel 3 lid 10 betreft een gemaximaliseerd bedrag tot € 1,75 mln.
6. Partijen sluiten voorliggende overeenkomst onder het voorbehoud dat de gemeenteraad van Hoeksche Waard, de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland het algemeen bestuur van Waterschap Hollandse Delta en de Staat de benodigde budgetten beschikbaar stellen. Partijen spannen zich in om hierover instemmend en tijdig te laten besluiten. Wanneer de benodigde budgetten onverhoopt niet beschikbaar komen, treden Partijen per omgaande in overleg over herziening van voorliggende overeenkomst.
7. Partijen zijn zelf verantwoordelijk voor de fiscale gevolgen van de door Partijen gemaakte kosten. Partijen trachten gezamenlijk en in goed overleg te zorgen voor fiscale optimalisatie in dit project en zullen dit schriftelijk vastleggen. Indien de uitvoerende partij geen btw kan verrekenen bij de uitvoering van het project dan zal de bijdrage van de partners in dit betreffende project worden verhoogd met een btw-component aan niet verrekenbare kosten. De omvang van de niet verrekenbare kosten zal door de uitvoerende partij inzichtelijk worden gemaakt.
8. De in de bijlage 1 genoemde bijdragen zijn exclusief btw tenzij Partijen op basis van lid 7 laatste zin inzichtelijk hebben gemaakt welke deel van de btw niet verrekenbaar is. Hierdoor zullen de bijdragen worden verhoogd met het niet verrekenbare deel van de btw van de gemaakte kosten.
9. Partijen verrekenen bijdragen in eerste instantie op twee momenten, tenzij in een uitvoeringsovereenkomst anders wordt vastgelegd. Op het moment dat de uitvoerende partij meer uitgaven moet gaan doen dan de totale eigen bijdrage en na realisatie van alle maatregelen op basis van werkelijk gemaakte kosten.

Artikel 7 Vrijwaring

Partijen doen bij voorbaat afstand van alle aanspraken welke zij tegenover elkaar zouden kunnen doen gelden wegens schade geleden als gevolg van de uitvoering van de maatregelen uit Artikelen 2, 3 en 4, behoudens voor het geval de schade is te wijten aan opzet of grove schuld aan de zijde van één der Partijen. Partijen zullen hun aanspraken alsdan louter doen gelden jegens die partij waaraan de opzet of grove schuld is toe te rekenen.

Artikel 8 Beheer

1. Na realisatie van de maatregelen uit artikelen 2, 3 en 4 berust het beheer en onderhoud van de maatregelen (mits van toepassing) bij de partij die het betreffende wegvak in diens beheerareaal heeft.
2. Partijen komen overeen geen beheersdaden te verrichten, waarbij belangen van de andere partij kunnen zijn betrokken, dan na overleg met de andere partij.

Artikel 9 Onvoorziene omstandigheden

1. Partijen treden met elkaar in overleg indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen welke van dien aard zijn dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van deze overeenkomst niet mag worden verwacht. Hieronder vallen ook grondverwervingsproblemen en ruimtelijke ordening procedures waardoor tijdige uitvoering niet haalbaar is. Zij zullen in goed overleg de overeenkomst daaraan aanpassen.
2. Partijen merken als onvoorziene omstandigheden in elk geval aan de situatie dat formele regelingen of besluiten leiden tot de niet of slechts gedeeltelijke goedkeuring, de schorsing of vernietiging van besluiten die uit de overeenkomst voortvloeien, een en ander met inbegrip van wijziging van regelingen, beleidswijzigingen, bestuurlijke koerswijzigingen of onherroepelijke beslissingen van een rechterlijke instantie of overheid.
3. Indien een bepaling van deze overeenkomst in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-verbindend moet worden beschouwd, zal die bepaling, voor zover nodig, uit deze overeenkomst worden verwijderd en vervangen door een bepaling die wel rechtsgeldig en verbindend is, en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel als mogelijk benadert. Het overige deel van deze overeenkomst blijft onverminderd in stand.
4. De wijziging van deze overeenkomst behoeft schriftelijke toestemming van de daartoe bevoegde bestuursorganen van Partijen.
5. De wijziging en de verklaring van toestemming van Partijen met die wijziging wordt in afschrift als addendum aan deze overeenkomst gehecht.
6. Mede naar aanleiding van de coronacrisis en de nog onduidelijke gevolgen daarvan voor de komende jaren, stellen Partijen op korte termijn een monitorings- en evaluatieplan op. Dat plan beschrijft de wijze waarop Partijen de voor deze overeenkomst relevante ontwikkelingen monitoren (bijvoorbeeld verkeersdruk, OV-capaciteit, sentiment weggebruikers) en de wijze waarop Partijen inschatten of de bereikbaarheidsmaatregelen nog voldoende effectief zullen zijn.

De tussentijdse monitoringsresultaten worden periodiek door Partijen geëvalueerd, tenminste tijdens het periodiek overleg zoals genoemd in artikel 5. Wanneer geconstateerd wordt dat één of meer van de maatregelen naar verwachting niet het beoogde effect hebben, kunnen Partijen besluiten deze maatregel(en) niet meer uit te voeren en de (verdeling van) financiële bijdragen door Partijen aan te passen. Partijen treden dan per omgaande in overleg over herziening van voorliggende overeenkomst.

Artikel 10 Geschillen

1. Op deze overeenkomst is het Nederlands recht van toepassing.
2. Een partij die meent dat een geschil bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere Partijen mee. De mededeling bevat een aanduiding van het geschil en een aanduiding van de mogelijke oplossing daarvan;
3. Partijen dienen in eerste instantie, zo spoedig mogelijk maar uiterlijk binnen 1 maand na melding van een geschil, met elkaar in overleg te treden teneinde om te bezien of in der minne een oplossing voor dit geschil kan worden bereikt. In eerste instantie wordt dit overleg op ambtelijk niveau besproken en beslecht, in tweede instantie wordt dit geschil besproken en beslecht op bestuurlijk niveau. Indien niet binnen drie maanden na de in het tweede lid bedoelde mededeling overeenstemming wordt bereikt, kan een partij of kunnen partijen de zaak bij de hiervoor genoemde rechter aanhangig maken;
4. Alle geschillen welke mochten ontstaan naar aanleiding van deze overeenkomst, dan wel nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg mochten zijn, zullen worden beslecht door de bevoegde burgerlijke rechter te Den Haag.

Artikel 11 Bijlagen

1. Bij de Bestuursovereenkomst horen de volgende bijlagen:
  - Bijlage 1: Kosteninschatting en bijdrage Partijen
  - Bijlage 2: Bereikbaarheidsplan Renovatie Heinenoordtunnel d.d. 11-06-2019
2. De bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van de Bestuursovereenkomst. In geval van strijdigheid tussen het bepaalde in een bijlage en de Bestuursovereenkomst prevaleert de Bestuursovereenkomst.

Artikel 12 Inwerkingtreding en beëindiging

Deze overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door Partijen en eindigt nadat alle verplichtingen uit deze overeenkomst zijn nagekomen.

Aldus opgemaakt en in viervoud ondertekend,

te Deelft
De Staat,
S.M. Vos

te Bealoop
De Provincie Zuid-Holland
gedenuteerde Vermeulen

te Maasdam
De Gemeente Hoeksche Waard,
H. van Waveren

te Ridderkerk
Waterschap Hollandse Delta
P.J. van Nes - de Man

Bijlage 2: Bereikbaarheidsplan Renovatie Heinenoordtunnel d.d. 11-06-2019

Los bijgevoegd.

Bijlage 1: Kosteninschatting en bijdrage Partijen

Onderstaande kosteninschatting is eind 2019 door Partijen gezamenlijk opgesteld op basis van kentallen en gegevens van vergelijkbare recent uitgevoerde werkzaamheden. Het betreft een grove inschatting zonder nader veldonderzoek naar kabels en leidingen of andere factoren die mogelijk kostenverhogend kunnen werken. Dit is onderdeel van de uitwerking. In de raming is rekening gehouden met een standaard post onvoorzien om beperkte afwijkingen op te kunnen vangen.

Bijvoeringsmaatregelen (reeds vastgesteld/gedeelt door RWS)		RWS gedeelt in basispakket RWS	RWS aanvullende aanvraag	Provincie ZH	Gemeente HW	WSHD
O.a. verkeersmanagement, communicatie, toernij stellen Kulturmel	€ 15.800.000	-	€ 1.800.000	-	-	-
 totaal exclusief btw	€ 15.800.000	-	€ 400.000	-	-	-
btw 21%	€ 3.318.000	-	-	-	-	-
 totaal inclusief btw	€ 19.118.000	-	-	-	-	-
Basispakket bereikbaarheidsmaatregelen (reeds vastgesteld/gedeelt door RWS)						
Mobiliteitsmanagement	€ 2.000.000	-	-	-	-	-
Openbaar vervoer	€ 4.000.000	-	-	-	-	-
Fiets	€ 3.000.000	-	-	-	-	-
Optimaliseerbare infrastructuur	€ 2.700.000	-	-	-	-	-
 totaal exclusief btw	€ 12.500.000	-	-	-	-	-
btw 21%	€ 2.625.000	-	-	-	-	-
 totaal inclusief btw	€ 15.125.000	-	-	-	-	-
Samenhangend aanvullend pakket bereikbaarheidsmaatregelen (incl. meekoppelingen)						
Openbaar vervoer	€ 1.800.000	€ 107.000	€ 1.800.000	-	-	-
Artikel 3 lid 1	€ 400.000	-	-	-	-	-
Artikel 3 lid 2	€ 107.000	€ 107.000	€ 400.000	-	-	-
Artikel 3 lid 3	-	-	-	-	-	-
Fiets	€ 75.000	€ 18.750	-	€ 18.750	€ 18.750	€ 18.750
Artikel 3 lid 4	€ 8.500	-	-	€ 4.250	€ 4.250	-
Artikel 3 lid 5	€ 194.000	-	€ 194.000	-	-	-
Artikel 3 lid 6	€ 100.000	€ 100.000	-	-	-	-
Infrastructuur	€ 1.118.080	€ 750.000	€ 120.080	€ 124.000	€ 124.000	-
Artikel 3 lid 7	€ 136.500	-	€ 45.500	€ 45.500	€ 45.500	-
Artikel 3 lid 8	€ 951.000	-	€ 237.750	€ 475.500	-	€ 237.750
Artikel 3 lid 9	€ 237.700	€ 237.700	-	-	-	-
Artikel 4 lid 2	€ 260.000	€ 225.000	€ 35.000	-	-	-
Artikel 4 lid 2	€ 354.920	€ 260.000	€ 94.920	-	-	-
Artikel 3 lid 10	€ 3.500.000	-	-	€ 1.750.000	€ 1.750.000	-
Overig	€ 250.000	-	-	-	-	-
Artikel 4 lid 5	€ 21.741	€ 21.741	€ 250.000	-	-	-
Artikel 3 lid 11	-	-	-	-	-	-
 totaal exclusief btw (afgerond)	€ 9.515.000	€ 1.721.000	€ 3.176.000	€ 2.418.000	€ 1.943.000	€ 257.000
btw 21%	€ 1.999.000	€ 362.000	€ 668.000	€ 508.000	€ 408.000	€ 54.000
 totaal inclusief btw	€ 11.514.000	€ 2.083.000	€ 3.846.000	€ 2.926.000	€ 2.351.000	€ 311.000